

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus:

Projev při udělení Petöfihovo ceny

Otázka IVK:

Jaká kniha Vás letos nejvíce oslovila a proč?

Václav Klaus:

Zemřel velký americký prezident

Ivo Strejček:

Strhující návrat do starého Mostu

Projev při udělení Petöfihovo ceny*

Václav Klaus

Je pro mne velkou poctou dostat letošní Petöfihovo cenu, kterou uděluje maďarská Nadace pro výzkum historie a společnosti střední a východní Evropy a firma MOL. Velký maďarský básník a revolucionář Sándor Petöfi by snad souhlasil s použitím svého jména při oceňování úsilí o svobodu ve střední Evropě. Svoboda byla důležitá v jeho éře, v roce 1848, a není o nic méně důležitá dnes.

Jako někdo, kdo prožil více než polovinu svého života v komunismu a byl svědkem jeho totálního selhání, jsem otázku svobody a demokracie vždy považoval za naprosto zásadní. Za poslední tři desetiletí jsem dostal několik cen, v jejichž názvu bylo slovo svoboda, ale tato cena – zde, v Maďarsku, a nyní, v momentě nepopiratelného úpadku svobody a demokracie v Evropě – je pro mne mimořádná. Pokusím se vysvětlit proč.

Její mimořádnost je způsobena explicitním spojením této ceny s historickým a legendárním jménem Sándor Petöfi. V České republice se s jeho jménem setkáváme už na střední škole, resp. setkávali jsme se s ním, než se nám školy „zevropizovaly“. Víme, že je velkým maďarským národním básníkem, jednou z hlavních osobností maďarské revoluce

*) Budapešť, 10. prosince 2018. Překlad z angličtiny.

v roce 1848 a – ve svém úsilí o nezávislost na Rakouském císařství – jedním z raných středoevropských bojovníků za národní suverenitu.

V evropských zemích byla v 19. století řada podobných romantických „národních“ básníků (u nás Karel Hynek Mácha), ale ti většinou nebyli autory (či spoluautory) takového revolučního manifestu, jakým bylo Petöfihovo „12 bodů“ nebo jeho Píseň národa.

Jeho manifest, který se snažil vyjádřit „co si maďarský národ přeje“, žádal svobodu tisku, nezávislou maďarskou vládu, parlament, který by byl vytvářen demokraticky-

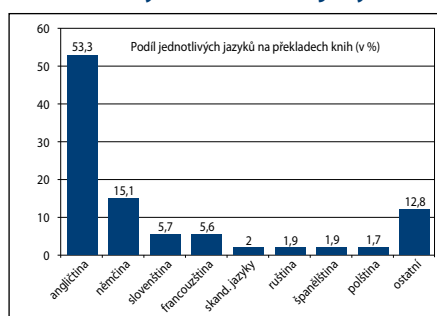
EDITORIAL

Prosincové číslo Newsletteru IVK přináší již tradiční předvánoční anketu „Kniha roku“.

Knih vychází stále víc a víc, ale kvalitního čtení je málo. A zorientovat se alespoň trochu v oné změti, do níž tiskárny a nakladatelství vyhrlí každý měsíc další stránky, je prakticky nemožné. Chybí diskuse autorů, chybí zásadní recenze i respektování „recenzentů“. Možná někde existují, ale do širšího veřejného prostoru nepronikají, diskuse o literatuře v podstatě neexistuje. Určitě jí není cílené vyhledávání si blogů toho či onoho blogera. Ostatně v jedné z našich letošních diskusí v rámci Rozmluv na Hanspaulce jsme konstatovali „žalostný stav a ohlas české literatury ve společnosti ostře kontrastující se zásadní úlohou spisovatelů a literátů v minulosti“

PROSINCOVÝ GRAF IVK

Překlady knih z cizích jazyků

Pramen: Zpráva o českém knižním trhu 2017/2018 (Svaz českých knihkupců a nakladatelů)

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 17. 12. 2018

Designed by Ivan Mládek

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Příjemné prožití Vánoc
(bez zlobení se nad politikou) přeje
Václav Klaus
7. 12. 2018

Příjemné prožití Vánoc (bez zlobení se nad politikou) přeje Václav Klaus

(Pokračování ze strany 1)

ti.“ Václav Klaus mluví dokonce o tom, že „žijeme v post-knižní éře“. Podle Milana Knížáka zase „řada dnešních knih působí grafomansky. Mají většinou zajímavý titul, ale jalový obsah.“

I z toho důvodu považujeme dílčí „předvýběr“ našich respondentů za zajímavý a užitečný. Věříme, že bude tento náznak literární diskuse pro někoho inspirací, třeba i k posledním chybějícím vánočním dárkům. Možná by ale stálo za to anketu v příštím roce rozšířit na „kulturní počin roku“. Konec konců na divadle, v kině či kdekoli jinde je situace podobná jako na knižním trhu.

Se jménem významné literární osobnosti Maďarska a střední Evropy 19. století básníka Sándora Petöfioho je spojen i překlad Budapeštského projevu Václava Klause v úvodu tohoto vydání, s nímž vystoupil jako laureát *Petöfioho ceny* za rok 2018. Václav Klaus v něm nachází paralely mezi národněosvobozeneckým úsilím střední Evropy druhé poloviny 19. století a dneškem. Knižní téma uzavírá svou krátkou anotací na fotografickou knihu *Královské město Most, město uhlím prokleté* Ivo Strejčka v závěru čísla.

Vážení čtenáři, přeji Vám inspirativní četbu tohoto „literárního“ vydání a požehnané Vánoce a vše dobré v novém roce.

Filip Šebesta

(Pokračování ze strany 1)

mi parlamentními volbami a který by zrušil všechna stará feudální privilegia. Tyto požadavky byly revoluční v roce 1848, ale některé z nich by byly revoluční i nyní, v post-demokratické Evropské unii, v níž jednotlivé členské státy musí znovu usilovat o svou suverenitu.

Jméno Sándora Petöfioho se významným způsobem vynořilo 100 let po jeho předčasné smrti (ve věku pouhých 26 let) v dalším revolučním roce 1956, kdy skupina členů maďarské mládežnické organizace vytvořila tzv. Petöfioho kroužek, který se stal symbolem opozice vůči maďarské komunistické vládě. V Budapešti spoluorganizoval demonstraci, která přerostla v celonárodní povstání maďarských demokratů proti komunistickým vládcům a utlačovatelům.

Petöfioho cena výslovně zdůrazňuje úsilí o svobodu ve střední Evropě. To je pro mne mimořádně důležité. Každý z nás má několik, někdy konkurenčních identit. Obvykle začínáme městem, kde jsme se narodili a já se proto velmi silně cítím být Pražákem. Další přirozenou identitou je národ, do něhož patříme. Jsem Čech a jsem na to hrdý. Přesto chci zdůraznit, že má další nesporná identita je středoevropská.

Díky tomu mám mnoho společného s Maďary, Slováky, Poláky, Rakušany a některými dalšími národy či národnostmi tohoto regionu. Můj pocit identity s lidmi ze severu, jihu, západu či východu Evropy je daleko slabší. A nejsem v tom osamocen. A opačně to platí stejně. To je jedním z hlavních důvodů neodstranitelné a neopravitelné slabosti evropské identity a vzhledem k tomu i slabosti celého dnešního konstruktivistického (protože ne autentického) evropského unifikačního projektu. Nastal čas, kdy je třeba přestat neutralisticky hovořit o tzv. evropské integraci. Toto slovo neříká vůbec nic o skutečných poměrech v Evropě, neříká nic o vztahu mezi evropskými národními státy a supranacionálními evropskými institucemi, neříká nic o skutečné nadvládě Bruselu.

Nastal čas, kdy je třeba přestat neutralisticky hovořit o tzv. evropské integraci. Toto slovo neříká vůbec nic o skutečných poměrech v Evropě, neříká nic o vztahu mezi evropskými národními státy a supranacionálními evropskými institucemi, neříká nic o skutečné nadvládě Bruselu.

Sándor Petöfi byl velmi „maďarský“. To je něco, co bychom měli oceňovat, zejména v „brave new world“ multikulturalismu, kontinentalismu, internacionalismu a globalismu současnosti. Neměli bychom se stydět za to, že národu dáváme v našem uvažování a jednání dominantní váhu – samozřejmě za předpokladu, že před koncept národa (a státu) vždy vkládáme dvě základní individualistické entity západní (a evropské) civilizace a kultury, kterými je člověk a rodina. Tato „svatá trojice“ nás definuje jako Evropany.

V naší dnešní situaci bychom se měli soustředit na několik zásadních věcí:

- my, kteří jsme odmítali komunismus, bychom se neměli smířovat s pokusy ustanovit humanisticky se tvářící náboženství multikulturalismu jako náhradní náboženství západního světa;
- vědomí si křehkosti Západu a agresivity a bezohlednosti jeho nepřátel bychom měli zastavit křížáckou výpravu multikulturalistů proti západní civilizaci;
- jako lidé, kteří věří v národní stát, bychom měli neustávat v boji s destruktivní evropskou ideologií, která je skryta v textu Lisabonské smlouvy a která usiluje o odstranění národního státu;
- my, kteří jsme v komunistické éře snili o vládě práva a občanských práv, bychom měli odmítat ideologii „humanrightismu“, neboli pokusu nahradit svobodu „právy“

(včetně úsilí zahrnout právo migrovat mezi lidská práva);

- jako předpoklad návratu ke svobodě bychom se měli zbavit dusivé politické korektnosti, která je jednou z realizací Orwellova „Newspeaku“.

My, kteří jsme odmítali komunismus, bychom se neměli smířovat s pokusy ustanovit humanisticky se tvářící náboženství multikulturalismu jako náhradní náboženství západního světa.

Nemám ambici těchto svých několik vět označit jako „5 bodů“. Jsou velmi neúplné. Společně bychom měli přidat nejméně 7 dalších, abychom mohli soupeřit se Sándorem Petöfím. Spolu s ním však víme, že změna dnes dominantních evropských tendencí a trendů vyžaduje politickou odvahu a aktivní politickou angažovanost. Naše spoluobčany bychom měli přesvědčit, že západní civilizace není něco pro vždy daného a že vyžaduje své strážce a obránce.

Sándor Petöfi bojoval za zrušení nedemokratických privilegií. I my bychom měli bojovat proti všem novým „feudalitám“ naší dnešní společnosti, proti nomenklatuře politických elit, proti moci bruselských úředníků, proti výsadám soudců a soudů, proti nedemokraticky fungujícím a neautenticky vytvořeným politickým NGO's.

Sándor Petöfi bojoval za zrušení nedemokratických privilegií. I my bychom měli bojovat proti všem novým „feudalitám“ naší dnešní společnosti, proti nomenklatuře politických elit, proti moci bruselských úředníků.

Sándor Petöfi zdůrazňoval význam národních institucí. V jednom ze svých 12 bodů žádal, aby maďarská vláda sídlila v Budapešti, a ne někde v cizině. Myslel tím Vídeň. Kdyby žil dnes, určitě by nesouhlasil s tím, aby maďarská (stejně tak česká) vláda fakticky sídlila v Bruselu. Nesouhlasil by s tím, aby byly cíle transnacionální evropské integrace stavěny nad demokracii. Cítil by impotenci Evropy „sans frontières“. Věděl by, že svět bez hranic je světem bez občanů, a tudíž bez demokracie. Určitě by rozpoznal, že masová migrace není řešením mezigeneračních problémů stárnoucí evropské populace, ale cestou jak zničit evropskou kulturu a civilizaci.

Věděl by, že znovu stojíme na kritické křižovatce (jako to bylo v jeho roce 1848). Společně bychom se měli postarat o moudrost obyčejných lidí a jejich demokraticky zvolených lídrů, ni-

koli na televizní celebrity, miláčky médií a neutrálně se tvářící přemoudřelé zahraniční poradce. Podporoval by odvážné politiky, kteří foukají proti „evropskému větru“. Snažil by se vybojovat dnešní politické souboje, zejména by se odmítal smířit s postupným ubýváním demokracie v naší společnosti.

V dopise, v němž mně bylo oznámeno rozhodnutí udělit mi letošní Petöfho cenu,

bylo zdůrazněno, že touto cenou mají být honorováni hrdinové protikomunistických občanských hnutí i demokratických transformačních procesů po pádu komunismu.

Jsem přesvědčen, že dnes by tuto cenu měli primárně dostávat osobnosti čelící dnešním výzvám, osobnosti, které nechtějí pasivně přijímat život v další riskantní a nebezpečné éře historie, kdy jsou tradiční

pilíře evropské společnosti ohrožovány novými „ismy“ a ideologiemi, už nikoli komunismem. Osobnosti, které nechtějí považovat dnešní hrozivé tendence za něco, s čím je třeba se smířovat. Tito lidé by měli být podporováni a oceňováni dříve, než bude pozdě.

Ještě jednou Vám děkuji za udělení Petöfho ceny.

6. 12. 2018

OTÁZKA IVK – KNIHA ROKU

*Některé noviny a časopisy příležitostně oslovují autory z řad kulturní a společenské obce s otázkou, jaká publikace je v poslední době zaujala. Připadá nám zajímavé a žádoucí, aby liberálně konzervativní think tank, jakým Institut Václava Klause je, položil spřízněným autorům podobnou otázku: **Jaká kniha Vás letos nejvíce oslovila a proč?***

Václav Klaus

Žijeme v post-knižní éře. Čtu sice pořád, ale jen málokdy knihy a skoro vůbec nečtu beletrii. Je to četba časopisů. Proto si – trochu svévolně – pozměním letošní otázku na „Kteří autoři mne letos nejvíce oslovili?“

Je to – jako už v mnoha posledních letech – John O'Sullivan se svými články v australském Quadrantu, v kalifornské Claremont Review of Books a v maďarské Hungarian Review, kde doporučuji článek s výstižným názvem „In Defence of Noticing the Obvious“. Je to indicko-britsko-americký ekonom Deepak Lal se svými články v Business Standard, zejména „The US Culture Wars“ (jehož překlad jsme uveřejnili v listopadovém Newsletteru). Je to – původem Maďar, pak Angličan – Frank Furedi a jeho text „What's Happened to the University?“ (v němž jsem zjistil, že se na Sydney University vyučuje dokonce i předmět „Unlearn“). Jsou to Francouzi Alain Finkelkraut a Renaud Camus, kteří dokazují, že macronovská Francie to možná může přežít. Je to David Goodhart, který po svém už několik let starém, ale slavném „Anywheres versus Somewheres“ se hrozí „two masses“ (dvou masových jevů současnosti), za které považuje „masovou migraci“ a „masovost vyššího vzdělání“.

U nás bych ocenil celoroční seriál *Oldřicha Tůmy* o českém stoletém výročí (v Literárních novinách). Ani snad nemusím zmiňovat, že za nejlepší knihu považuji dílo našeho spolupracovníka *Aleše Valenty* „Německo – mýtus a realita“.

Jiří Weigl

výkonný ředitel IVK

V letošním roce jsem se zájmem přečetl memoáry u nás často adorovaného bývalého prezidenta SRN Joachima Gaucka *Vzpomínky – Zima v létě ... Jaro na podzim*, kterou vydalo nakladatelství Ikar v českém překladu v roce 2013. Bývalý východoněmecký luteránský pastor, po pádu komunismu spolkový pověřenec pro zpracování dokumentů státní bezpečnosti a nakonec spolkový prezident vzpomíná především

na život v NDR a své předprezidentské období. Čtenáři dává nahlédnout do pro nás ne příliš známého prostředí německé luteránské církve a její zvláštní existence v bývalé NDR, do prostředí, jehož elity byly jako jediné z bývalé NDR připuštěny do nejvyšší německé politiky, a odkud vzešla i kancléřka Merkelová.

Gauck čtivě líčí svůj odstup a odpor vůči komunistickému režimu i politickou angažovanost po znovusjednocení Německa. V jeho memoárech českého čtenáře mimo jiné nepochybně zaujme i to, jak minimální místo v nich zaujímá dění u východních sousedů – Pražské jaro, Solidarita, východoevropský disent a události po pádu komunismu. Reflexe a názory muže, který jako prezident dospěl k přesvědčení, že jeho země již nemá být domovem Němců, ale „společenstvím různých“, je pro čtenáře ze sousedství znovu mocného Německa dobře znát. Mají nepochybně obecnější platnost.

Petr Nečas

bývalý premiér ČR

Byť se jedná o knihu vydanou už před několika lety, dostala se mi do rukou teprve letos, a to ji v kontextu významných výročí spjatých s výročním „osmičkovým“ rokem učinilo velmi zajímavou. Jedná se o knihu plzeňského autora Jana Drnka *Žáby v mlíku*. Žánrově se jedná o politický thriller v režimu alternativní reality. Vrací nás do září a října 1938, do období Mnichova, který představuje společně s 28. říjnem 1918 nejkřičovější okamžiky českých dějin 20. století.

Co kdyby skupina československých generálů přinutila prezidenta Beneše odmítnout diktát západních mocností a československá armáda by se postavila Wehrmachtu na odpor? Neřeší se zde dilema, zda jsme se měli či neměli bránit, ale jednoznačně se staví na stranu boje. Je napsána velmi erudovaně a znalci vojenských dějin ocení hluboké znalosti a analytické schopnosti autora. Klíčovým prvkem je zmobilizovaná a k boji odhodlaná československá armáda a Wehrmacht, který máme zafixovaný z ob-

rázků a jeho schopností z polského a francouzského tažení v letech 1939 a 1940. To však nebyl Wehrmacht z podzimu 1938.

Boj se tehdy měl vést. A vůbec nebyl do předu prohraný. Tato kniha je skvělým intelektuálním cvičením.

Jan Keller

europoslanec za ČSSD

Prolomení hradeb od Petra Hampla. Knihu považuji za významnou ze tří důvodů. Je to jedna z prvních českých knih, která upozorňuje na krizi evropské civilizace. V Německu, Francii i jinde je tento problém tematizován již delší dobu. Kniha je významná také tím, že na rozdíl od běžné sociologické produkce dokázala zaujmout širší veřejnost. Je dobře napsaná a zabývá se problémy, které lidé vnímají jako palčivé. Dokázala zaujmout i udavače, takže ji některá knihkupectví z politických důvodů vyřadila z nabídky. To jsou tři důvody, proč vřele doporučuji si Hamplovu knížku přečíst.

David Zábranský

spisovatel a dramatik

Robert O. Paxton, *Anatomie fašismu*. Četl jsem tu knížku na kindlu v angličtině, až později jsem zjistil, že je i v českém překladu (s hroznou obálkou a tehdy asi poměrně zapadla). Nejlepší analýza hnutí, které lze shrnout pod dneska tolik nadužívaný termín. Každý, kdo si vezme do pusy slovo fašismus, by měl mít tuhle knihu přečtenou nejméně dvakrát. Není to žádná novinka, rok anglického vydání 2005, což je ale vlastně v tom dnešním zmatku docela výhoda. Aspoň autor neotravuje s tím, že fašismus je i Trump nebo třeba svičková na víně.

Petr Hampl

sociolog

History of Jihad: From Muhahhad to ISIS od Roberta Spencera je pro Evropana zajímavá minimálně ze tří důvodů: (1) Řadu událostí ukazuje v úplně jiném kontextu, než jak jsme zvyklí je vnímat. Jde především o to, že po celé dějiny je vlastně normální, že islám postupně obsazuje další a další „křesťanská“ území. (2) Dokumentuje také další

fronty džihádu, především vůči buddhistické a hinduistické civilizaci. (3) Poměrně podrobně dokumentuje džihádistický „tichý pochod institucemi“, který právě probíhá.

Jiří Brodský
velvyslanec ČR v Mongolsku

Claire Sterlingová: *Případ Masaryk* (LePrez, 1991): v roce 1968 napsaná a do roku 1989 zakázaná kniha americké novinářky objektivně zkoumá všechny možné scénáře smrti Jana Masaryka. Na základě obdivuhodného rejstříku odkazů, citací, osobních rozhovorů, i dobových dokumentů přesvědčivě dokazuje, že byl zavražděn a popisuje jak. Kniha mne oslovila nejen pro autorčin obdiv k Masarykovi a k naší zemi, ale také proto, jak mrazivě do detailu popisuje 50. léta a českou komunistickou mašinérii.

Alexandr Tomský
překladatel

Aleš Valenta *Německo – Mýtus a realita*. Důkladný a věcný rozbor politické, kulturní a psychologické sebedestrukce našich sousedů. Francouzi a Angličani snad svůj komplex z imperialismu a rasismu ještě překonají, ale pro Němce je neurasthenie z holokaustu a důkladná převýchova smrtelná. Německou politiku ovládl levicový extremismus a my bychom na patologii našich sousedů měli reagovat a její vliv neutralizovat. Za tak zásadní příspěvek k poznání osudné situace patří Alešovi Valentovi vděčný obdiv.

Ladislava Chateau
esejistka

Jednou z nejpozoruhodnějších publikací, která vyšla v poslední době, je nepochybně kniha v nahnědlé obálce s portrétem zamýšleného staršího muže, tím je básník, prozaik a filozof Paul Valéry, jehož *Zápisky (výběr z textů)* vyšly v překladu Michala Novotného v Akademii v minulém roce. Nepochybně jde o jeden z nejvýznamnějších současných překladatelských i nakladatelských počinů; deníkové záznamy, úvahy filozofické, psychologické i vědecké, které si Valéry rád zapisoval brzy ráno, neboť jak říkával: *ranní hodiny zasvěcují činnosti ducha a zbytek dne pak mám právo cítit se jako hlupák. (...)*

Petr Žantovský
Národohospodářská fakulta VŠE

Knihou roku je pro mě text Romana Cardala *Myslet v diktatuře korektnosti: Příručka pro nepřízpůsobivé* (Academia Bohemica 2018). Vydavatel o knize říká, že „vyjadřuje odpor k tyranii korektnosti, dává konkrétní návod, jak získat myšlenkovou imunitu proti mainstreamovým ideovým šablonám i proti všestranné destruktivní působnosti levicově-liberálních ideologů.“ Což je přesná charakteristika a důvod k četbě.

A z téhož důvodu doporučuji i hutný spisek poslance Patrika Nachera *Šíleností doby korektní* (Olympia 2018), komplexní diagnózu „zpovynané“ současnosti řízené byrokracií a mediální diktaturou.

Hana Lipovská
Masarykova univerzita a IVK

Kniha ekonomky Markéty Šichtařové *Ukradený syn*. Zdánlivě nesouvisí s ekonomikou, ve skutečnosti ji mohl napsat jedině ekonom, tedy člověk schopný nazírat to, co není vidět. Kniha je podrobným popisem tragické kauzy české občanky Renaty Rolle, které švýcarský stát několik let zabraňuje ve styku se synem. Její příběh je do jisté míry obdobou „norské kauzy“: silný stát prostřednictvím státní moci slabšího jednotlivce nechrání, ale naopak perzekvuje, zatímco naše země tomu jen bezmocně přihlíží.

Vlastimil Vondruška
historik

Čím jsem starší, tím shovívavěji pohlížím na údajný výrok arabského kalifa Omara, který měl dát pokyn ke zničení alexandrijské knihovny, když řekl: „Spalte ty knihy! Buď obsahují totéž co korán, pak jsou zbytečné, nebo obsahují něco jiného a pak jsou škodlivé!“ Probírá-li se moderní knižní produkci, mám občas podobné pocity. Přesto člověk narazí na knihu, o které může říci: „Tuhle ještě nepalte!“ Řadím sem například *Blackout* Marca Elsberga.

Jednoduchý scénář, co se stane, pokud dojde k totálnímu výpadku elektrického proudu. Co vše se zastaví, co přestane fungovat a v jakém pořadí. A jak jsme my, moderní lidé, naprosto bezbranní a neschopní se o sebe postarat. A že se nám vlastně přičí rvát se s osudem, pokud nastane katastrofa.

Tomáš Břicháček
právník

Letos mě oslovila kniha Hany Lipovské *Kdo chce naše peníze?* (Grada, 2018). Autorka má ten dar, že dokáže podat aktuální ekonomická témata i nám neekonomům ve formě, která je nejen srozumitelná, ale dokonce poutavá. Kniha je plná moudrosti a bystrých postřehů. Zvláště oceňuji kapitulu o EU a euru včetně obecnějších poznámek o evropských hodnotách a stavu Západu.

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Doporučuji knihu Šimon Peres: *Není místa pro malé sny* (Aligier s.r.o., 2018). Čtivá Peresova autobiografie je politickým průvodcem moderními dějinami státu Izrael svého druhu a zajímavou knihou pro každého, kdo se o blízko-východní problematiku zajímá. Není pouze výpovědí o cestě k dosažení bezpečnosti Izraele, je i pozoruhodně otevřenou zprávou o vnitřních

poměrech izraelské politiky. Člověk nemusí nutně Izrael milovat a vždy podporovat každý jeho čin, ale popis budování státu člověkem, který „u toho byl“, za přečtení stojí.

Marek Loužek
Národohospodářská fakulta VŠE

Švédský lékař Hans Rosling v převratné knize *Faktomluva: Deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět a proč jsou věci lepší, než vypadají* (Jan Melvil Publishing 2018) ukazuje, že světonázor na základě faktů nám usnadňuje správnou orientaci v životě. Je pro nás příjemnější, vytváří méně stresu a beznaděje, protože není tak dramatický, negativní a děsivý. Budeme-li svůj pohled na svět zakládat na faktech, uvidíme, že svět není tak špatný, jak se zdá, a pochopíme, co máme udělat, abychom ho dále zlepšili.

Aleš Valenta
historik, Institut Václava Klause

Antoine Marès: *Edvard Beneš. Drama mezi Hitlerem a Stalinem*. Francouzský bohemista přistoupil k tématu po důkladné přípravě. Zachytil Beneše jako celoživotního frankofila, který si ale nedokázal představit, jak málo pro Francii Československo znamená. Na rostoucí komplikace mezinárodněpolitického postavení ČSR reagoval optimismem a verbální ekvilibristikou. Marèsova kniha, vybavená mj. přehledem benešovského bádání, patří k cenným příspěvkům k moderním českým dějinám.

Michal Semín
místopředseda Akce D.O.S.T.

Miroslav Belica – *Praha na hřbitově metropolitě (Čtyřicet let spojencem v afghánských anabázích)*. Jakkoli je Afghánistán země nám geograficky i kulturně značně vzdálená, v posledních desetiletích se politické dějiny obou zemí protínají více, než je zdrávo. Kdo si dnes ještě vzpomene, jak ČSSR hostila Babraka Karmala, aby se po sovětské invazi ujal ve své vlasti vlády? Do krvavých dějů tohoto horského státu bohužel vstupujeme, nyní pod pláštíkem NATO, dodnes. Peripetie dramatu, včetně toho, jak Západ pomáhal na svět islámskému džihádu, čtivě analyzuje bývalý diplomat a arabista PhDr. Miroslav Belica. Kéž by si jeho poslední knihu přečetli naši zákonodárci před tím, než hlasovali o prodloužení naší afghánské „mírové“ mise. O prezidentu Zemanovi ani nemluvě.

Benjamin Kuras
spisovatel

Where We Are – nejnovější knížka Rogera Scrutona vnáší blýštivé jasno do roztržitosti západní civilizace pojmenováním konfliktních stran. V konfliktu jsou *oikofilie* (laskavý vztah k domovu) a *oikofobie* (nechuť k domovu a potřeba něčeho „světovějšího“). Oikofilie tvoří organickou civilizaci ▶

zdola, sousedskými vztahy. Oikofobie nastavuje nadlokální regulace podle v praxi neověřených utopií. Dnes oikofobie vládne a civilizaci ničí. Záchrana spočívá v oikofilním návratu k sousedským vztahům.

Václav Pavlíček ústavní právník

V letošním roce jsem si s velkým zájmem přečetl obsáhlou knihu Josefa Bendy, vydanou v edici Studie Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky 1/2018 – *Sbírka starého umění Národní galerie v Praze a její předchůdci – od počátků k marné současnosti*. Podává důkladně dokumentovanou informaci o vývoji této sbírky, včetně důsledků, které pro ni přinesly tzv. církevní restituce. Pro tisk knihu oponovali profesori Adamová, Vlček a Knížák. Může být zajímavá a užitečná nejen pro každého pracovníka v oblasti kultury.

Milan Knížák výtvarník

Nečtu žádnou současnou krásnou literaturu, poněvadž mě moc krásná nepřipadá a tak pokud se někdy uchýlím, je to vždy něco staršího co sebou přináší závan vznešenosti, která mě v současné literatuře chybí. Řada dnešních knih na mne působí grafomansky. Mají většinou zajímavý titul, ale jalový obsah.

Když jsem šel z garáže domů, koupil jsem si krásnou velkou tlustou knihu dějin národního divadla za 1,- Kč. Připadá mi, že je to nespravedlivé. Některé nové knihy, které stojí stovky, by měly být za korunu. Vyhozovat dobré knihy je tak trochu jako ubližovat dětem.

Neberte to jako přimazávání se, ale zaujala mě kniha, kterou s Mladou frontou vydal právě Institut Václava Klause. Jde o *Německo – mýtus a realita* Aleše Valenty. Nemám rád líné, pseudovědecké knihy, kterými je trh zavalen. Valentova kniha mi připadá profesionální.

Zajímavá je také *Das Ende der Demokratie* Yvonne Hofstetter i když je na mne trochu tlustá. Ta kniha, ne ta paní.

Jan Žamboch lékař

Charles Moore: *Margaret Thatcherová, 2. díl* (NLN, 2016). Radostné čtení o lidech, kteří navzdory sovětské hrozbě, brutálním odborům a jiným hrozbám hájili a obhájili hodnoty západního světa. Falklandy, horníci, vztahy s USA a SSSR, privatizace – fundovaný a přiměřeně podrobný popis dění, umožňující odhadnout motivace jednotlivých aktérů. Překlad s citem pro češtinu. Kniha není vhodná pro ustrašenec rezignující na vlastní zájmy, jen aby se zalíbili cizincům, kteří na své zájmy nezapomínají.

Zdeněk Koudelka právník

Historik skutečně mohutný. Kniha je pocta k sedmdesátinám historika Jiřího Pernese. Jeho význam dokazuje široký kolektiv 24 autorů, např. předseda ODS Petr Fiala, konzervativní nakladatel František Mikš, politolog Stanislav Balík. Stati jsou z profesních zájmů Jiřího Pernese – dějiny Moravy, komunistické strany a životní příběhy politiků. Chybí jen doba pozdních Habsburků. Kniha je oceněním moravského konzervativního historika, spisovatele

a politika Jiřího Pernese, o jehož životním názoru vypovídá název rozhovoru s ním: *Pokud Pán Bůh dá, nezblbnu a neumřu příliš brzy...*

Alexandr Vondra bývalý ministr zahraničí

Doporučuji tři tituly. Za prvé – Douglas Murray a jeho *Strange Death of Europe*. Brilantní analýza kardinálního problému Evropy. Smrtící koktejl jako směsice dvou sebevražedných tendencí – na jedné straně nesmyslná podpora nekontrolované migrace z islámského světa, a na druhé straně sebemrskáčství, slabost a ztráta reprodukční schopnosti na straně Západu. Český překlad právě vychází, povinná četba.

Za druhé – Ron Dreher: *Benediktova cesta* jako návod pro konzervativního křesťana, jak po Benediktově vzoru žít v atomizovaném světě, který se vzdává svých civilizačních kořenů. A propos – s poselstvím knihy pozoruhodně ladí postava *Mladého papeže* ve výtvarně skvostném a myšlenkově vytříbeném televizním seriálu v režii Paola Sorrentina.

A za třetí – Aleš Valenta: *Německo – mýtus a realita*. Konečně u nás vyšla fundovaná studie o tom, jak Německo dusí všeobjímající politická korektnost. Gratulace autorovi a IVK jako vydavateli.

Stanislava Janáčková ekonomka

Silně mne oslovila kniha o životě a díle našeho předního odborníka na pohyb, rehabilitaci a fyzioterapii, profesora Pavla Koláře: kniha Renata Červenková / Pavel Kolář, *Labyrint pohybu* (Praha, Vyšehrad 2018). Jde o životní a profesní zpověď nejen vysoce

NOVINKA

100 let od založení ČESKOSLOVENSKA

v textech, projevech a rozhovorech IVK

Publikace č. 43/2018

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Vznik Československé republiky, jehož sté výročí si letos připomínáme, je příležitostí k ohlédnutí se za naší moderní historií, jejími vrcholy i tragickými periodami, výzvou k hledání poučení z ní a především k úvahám o budoucnosti naší republiky a hrozbám a rizikům, která jsou před námi.

Nová publikace Institutu Václava Klause **100 let od založení Československa** je souhrnem textů, projevů, rozhovorů a dalších příspěvků ke stému výročí moderní české státnosti publikovaných či pronesených **Václavem Klausem** a dalšími autory IVK v září a říjnu jubilejního roku 2018.

76 stran, 100 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

uznávaného terapeuta, ale i velmi moudrého člověka. Jeho vysvětlování systémových souvislostí v těle i v duši se často čte jako napínavá detektivka. Kniha však také ukazuje, jak byl úspěch profesora Koláře založen na jeho ohromné pracovitosti, lidském zájmu o pacienta, a na houževnatosti, se kterou dokázal změnit pohled tradiční medicíny na rehabilitaci a fyzioterapii. Prostupuje jí respekt k lidské přirozenosti, k tradičním hodnotám společnosti a ke smyslu lidského života.

Jindřich Forejt

Institut Václava Klause

V březnu letošního roku uplynulo pět let od chvíle, kdy byl papežem zvolen argentinský kardinál Jorge Mario Bergoglio. Jeho pontifikát budí zatím celou řadu emocí, od nadšeného přijímání a obdivu přes rozpačité váhání až po (zatím) nesmělé námitky a obavy. Kniha německého Jeziuity Andrease R. Batlogga *Evangelický papež* je dobrým pokusem o zevrubnou analýzu papežových kroků. V podtitulu „Plní František, co slíbil?“ vyvstává zásadní otázka, zda v čele církve stojí reformátor s vizí, nebo propagátor mediálně snad úspěšného, ale jinak povrchního směřování založeného na líbivých gestech. Vážnější je však úvaha, jaký dopad může mít papežovo relativizování některých základních pilířů katolictví. Kniha je odvážným zamyšlením i nad touto – nejen pro mnohé věřící – palčivou otázkou.

Filip Šebesta

Institut Václava Klause

Věnoval jsem se hodně mnou dříve neprávem opomíjené klasice. Atmosféra Mannova *Kouzelného vrchu* je neopakovatelná a ráno mi teď při jízdě tramvají chybí. Jakkoli je obrácení se ke klasikům možné považovat za úmyslný únik ze dneška a od dneška, ke „světu včerejška“, zásadní spor staromilců a pokrokářů je už přítomen i u nich, v *Kouzelném vrchu* dokonce dosti zásadně.

Ten současný pak hezky vystihuje David Zábranský ve svém románu *Za Alpami* (Větrné mlýny, 2017). Podle Čulíka „první otevřeně fašistický český román“. To naznačuje, že jeho autor je bystrý a milý člověk. A on je a k tomu mimořádně dobře píše. O nás, o Německu, o Evropě rozdělené „sametovou oponou“, o migraci, o hipstrech... Vymyká se ostatním na současné české literární scéně, a to zdaleka nejen tím, že je konzervativní. „Světlo, které nám dává zkušenost, je lampa upevněná na zádi. Svítí na to, co bylo.“, cituje Zábranský S. T. Coleridge ve své aktuální hře *Konzerváivec*.

Pavel Ryska

ekonom

Před rokem u nás poprvé vyšla *Kniha smíchu a zapomnění* od Milana Kundery. Kunderovo vykreslení mentality pokrokářů je

nesmírně aktuální. Neomezuje se na komunistický převrat u nás, ale v době psaní románu v 70. letech vidí podobné rysy i v západní Evropě. Pokrokáři líčí své revoluce jako „idylu pro všechny“. Už tím vylučují legitimitu jakékoli kritiky. Teprve později se podivují, že revoluce si začala žít svým vlastním životem a že již neposlouchá své stvořitele. Z mnoha pasáží, které by se daly citovat, vybírám jednu: „V radostných heslech jen dál a vpřed se ozývá laskavý hlas smrti, která nás láká, abychom si pospíšili.“

Jan Skopeček

poslanec ODS

Letos mě zaujal román *Za Alpami* Davida Zábranského. Líčí příběh české emigrantky, která ze socialistického Československa emigrovala do Německa a následně se provdala za staršího Němce. Jejich syn, který po smrti otce přestane s matkou komunikovat, je elitní lékař obklopující se luxusem, ale žijící vlastně velmi mělký, povrchní život. Stejně jako otec pohrdá postkomunistickým regionem střední Evropy a vlastní své matky, ze které nicméně ekonomicky těží dovozem levného lékařského personálu do Německa.

Na tomto půdorysu se až kunderovsky odhalují psychologické profily jednotlivých hrdinů. Hlavně je ale do velmi citlivých detailů a konsekvencí popisováno kulturní, společenské, světonázorové rozdělení evropských zemí na Západ a Východ, a to i dlouhá léta po pádu železné opony. To trefně vyjadřuje myšlenka z románu, že železná opona spadla fyzicky, ale v hlavách Evropanů zůstává dál. Román, který se nebojí odhalovat skutečné poměry a vztahy v Evropě, včetně předsudků a animozit, který se nebojí témat, jako je masová migrace, stojí v dnešní hyperkorektní době za přečtením.

Libuše Benešová

literární historička

Literární kronika první republiky. Události – díla – souvislosti (Academia, 2018). Obrazově výkladová publikace připravená rozsáhlým autorským kolektivem pracovníků ze základních literárněvědných institucí České

a Slovenské republiky je určena veřejnosti, ale díky širokému záběru v ní mnoho nového objeví i člověk zabývající se literaturou celý život. Literaturu první republiky představuje jako mnohonárodnostní, včetně menšinových literatur. Čtenář zejména ocení kronikářské zachycení nejvýznamnějších událostí literárního dění v různých místech republiky a různých jazycích.

Ondřej Hejma

moderátor

Aleš Valenta: *Německo – mýtus a realita*. Po prvotním úleku z masivního poznámkového aparátu, připomínajícího vědeckou disertaci, jsem se do knihy snadno začal a pochopil, že jde o politický thriller. Zíral jsem, jak málo moje generace o Německu ví, přestože máme už třicet let svobodu a přestože víme, že tento západní soused je pro budoucnost naší vlasti určující. Bylo to proto, že taková kniha na trhu scházela. Výsledným pocitem je, že se Německo buď probouzí, nebo zaniká, ale každopádně je to velmi důležité.

Jan Sechter

poradce předsedy Poslanecké sněmovny

V roce stého výročí naší novodobé státnosti mne zaujala kniha Miloslava Bednáře *Smysl české existence. Česká státní idea a Masarykova česká otázka* (Academia 2018). Na časové ose se zamýšlí a do značné míry i z nových úhlů obhazuje momenty, osobnosti našich dějin i podstatné diskuse vedené o nich v minulosti. Nachází zajímavé spojitosti od těch nejstarších až po dnešek. Vší má si na jedné straně pomíjivých ideologií, aby zdůraznil trvalé a nosné prvky české státní myšlenky. Kniha je v tomto smyslu její naléhavou obhajobou.

Karel Dyba

bývalý ministr hospodářství

Německé „Kupředu, levá...“ od A. Valenty. Německo vyvolalo v minulém století války, holocaust, zažilo hyperinflaci, diktaturu, rozdělení a sjednocení, a přesto je opět vůdčí mocností v Evropě. Není si jisté, jak s touto situací, která znovu znepokojuje ze-

Předplatné na rok 2019

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

jména menší evropské země, zacházet. Silný moralistní aspekt evidentně trápí všechny tradiční německé politické strany. To je tlačí doleva.

Kniha A. Valenty ukazuje, že filozofické a kulturní kořeny panujícího Zeitgeistu jsou v německé politice pevně etablované. Takže narušit mýtus konsensu a obnovit realitu zdravého politického sváru bude těžké. Podaří se to AfD? Má na to v „obklíčení“, ve kterém se nachází…?

Miroslav Pavel

vydavatel Literárních novin

Vzhledem k mému působení v Literárních novinách vyvolá pravděpodobně výběr knihy, která mne v roce 2018 zaujala, asi lehké pozdvižení obočí. Když jsem čekal na vlak v Düsseldorfu, zabloudil jsem do tamního knihkupectví. Odcházel jsem se dvěma knihami: *Feindliche Übernahme* (Nepřátelské převzetí) od Thilo Sarrazina se zabývá – jak jinak – islámem. Ještě je nepřečtená. Zato

druhá – Dirk Müller *Machtbeben* (Mocenské zemětřesení) – už má v sobě první záložky. Dirk Müller je známý německý burzovní specialista. Jednu dobu ho dokonce novináři označovali Mister DAX a podle výrazu jeho tváře na burzovním parketu hodnotili burzovní obchody. Jsou ale i tací, kteří ho obviňují ze šíření konspiračních teorií. Kniha je v každém případě brutálně přímočarým pohledem na hlavní světové politické a ekonomické problémy. ■

Zemřel velký americký prezident

Václav Klaus

V poslední listopadový den zemřel v úctyhodném věku 94 let – pro mne poslední velký – americký prezident George Bush. Skoro se mi zdá zbytečně dodávat „Bush starší“. Jeho následovníky Clintona, Bushe mladšího a Obamu (mluvím o minulých prezidentech) za srovnatelné velké prezidenty považovat nemohu. Byl prezidentem staré školy, sloužil (toto slovo používám opatrně, protože je často užíváno velmi neopatrně) primárně americkému lidu, nikoli sám sobě. Neusiloval o to být mediální celebritou, jeho hlavním zájmem nebylo stylizovat se a předvádět se. To už se dneska nenosí.

Prezident Bush bude nám, Americe, ale i celému světu chybět. Jeho umírněná politika, zásadové jednání, ale neskouznutí do extrému (tak demonstrováné vítězstvím v první irácké válce, přesně sledující mandát Rady bezpečnosti OSN, tedy nedobytí Bagdádu), je něčím, co si dnešní světové politikové už ani neumí představit.

Prožil toho v politice hodně. Hodně se toho kolem něho událo (od jeho aktivní účasti ve II. světové válce do roku 1992, kdy skončil ve veřejných funkcích), ale nemyslím, že změnil dějiny. O to mu také ani nešlo. Tak ambiciózní nebyl. Byl americkým prezidentem v době, kdy Amerika vyhrála Studenou válku. Díky tomu byl v době svého prezidentování – v jen krátkou dobu trvajícím okamžiku unipolárního světa – lídrem, který neměl konkurenci.

Byl svědkem konce komunismu a zrodu nových demokratických režimů. V tom prvním byl opravdu spíše svědkem. Tak velkou roli jako Ronald Reagan nebo Margaret Thatcherová v tom nesehrál, i když se dá

jen spekulovat o tom, jakou roli hrál v letech 1981–1989 jako Reaganův viceprezident. V tom druhém byl jedním z mála z těch, který se ze zrodu svobody na Východě upřímně radoval. Zažil jsem to jak při první návštěvě české (tehdy ještě československé) politické delegace v Bílém domě v únoru 1990, tak při jeho první návštěvě Prahy v listopadu stejného roku (nikdy nezapomeneme na jeho slavný projev na Václavském náměstí).

George Bush byl prezidentem v době, kdy byli prezidenti ve společnosti ještě re-

(ve Washingtonu na pohřbu prezidenta Reagana, v Jeruzalému na pohřbu premiéra Rabina, v Římě na pohřbu papeže Jana Pavla II.). Setkali jsme se např. při zahájení Olympijských her v Athénách v roce 2004 a nikdy nezapomenou na večeri v jeho (od nějakého řeckého magnáta zapůjčené) jachtě v athénské přístavu, kdy si evidentně užíval pozici „older statesman“. Nezapomenutelné pro mne je naprosto náhodné setkání v čínském Pekingu v obří budově Velkého paláce lidu

Prezident Václav Klaus s 41. prezidentem USA Georgem H. W. Bushem v jeho prezidentské knihovně v texaském Houstonu (2007)

spektování a on k tomu přispíval i tím, že nedělal nic, z čeho by mohl žít bulvár. Byl prezidentem v éře politiky, kdy ještě nedominoval internet a Twitter, tedy v době, kdy ještě neexistovala dnešní naprostá rozpolcenost společnosti.

Byl velmi milý a srdečný, každý rok jsme si posílali vánoční (či novoroční) přání, vždy byl na své Christmas card – po americku – obklopen svou velkou rodinou, včetně nedávno zemřelé Barbary Bushové. Setkal jsem se s ním mnohokrát. V Praze, ve Washingtonu, na různých velkých pohřbech

na náměstí Nebeského klidu. Byl jsem tam na oficiální státní návštěvě a v té neskuptečně velké budově, symbolizující čínskou moc, jsem ho potkal „bloudícího“ zcela samotného v tomto paláci. S čínskými lídry si viditelně dobře rozuměl, uměl s nimi jednat. Den poté jsme oba byli hlavními zahraničními řečníky na velké konferenci v jihočínském Hainanu, kterou pořádal čínský prezident.

Určitě jsem leccos zapomněl, ale nemohu nezmínit setkání poslední, které bylo v roce 2007 v jeho Presidential Library v te-

xaském Houstonu. Tato jeho prezidentská knihovna byla v mnoha ohledech předlohou mé dnešní prezidentské knihovny, kterou je Institut Václava Klause. Ve svých „Zápiscích z jihu USA“ jsem 6. března 2007 napsal tyto věty: *V jižanském Houstonu už je jaro. Teploměr ukazuje více než 20° C, všude jsou barevné květiny nám známých i neznámých tvarů, v umělém jezírku pod okny post-prezidentské kanceláře George Bushe staršího se na kamenech vyhřívají želvy. Největším zážitkem bylo setkání s prezidentem Bushem, který si plně, ale velmi pracovně užívá své postprezidentování. Dokonale se mu daří tuto roli hrát. Má na to úřad, skoro se všemi rekvizitami prezidentského úřadu, má na to nadhled, rozhled, klid v duši. Dívá se na věci s dlouhodobějším pohledem, přemýšlí, poslouchá, vidí spíše trendy a tendence než poslední události, srovnává Čínu, kdy tam byl v 70.tých letech velvyslancem, s Čínou dnes, Rusko, když byl šéfem CIA, s Ruskem dnes, těší se, že Sarkozy, vyhraje-li, ubere z francouzského antiamerikanismu, vzpomíná na návštěvy Prahy, i na to, jak mluvil k plnému Václavskému náměstí. Nesmírně milá a přátelská schůzka – jako ostatně všechny předchozí – se z plánované půlhodiny protáhla na trojnásobek. Mne má docela rád. Novinářům řekl: „Jsem velmi potěšen, že tu prezident Klaus uvidí, hodně jsem se od něj dozvěděl o Evropě i o dalších věcech. Známe se už dlouho a stále mne udivuje svou silou i vůdcovskými schopnostmi,*

Na pohřbu papeže Jana Pavla II. v Římě v roce 2005 (zleva prezident Bush, Václav Klaus, prezident Chirac)

otevřeností a přátelstvím k Americe. A to pro mne, jako pro otce současného prezidenta, znamená hodně“ (citováno podle Idnes). Ochotně se vyfotografoval, jednotlivě, s každým členem delegace. Pouze po operaci obou kyčelních kloubů hůře chodí. Asi už nebude skákat padákem, jako před 3 lety při svých 80. tých narozeninách. Ale chlubil se mi, že musel skočit dvakrát, protože poprvé to televize nestihla zabrat.

Prezident Bush bude nám, Americe, ale i celému světu chybět. Jeho umírněná politika, zásadové jednání, ale neskloznutí do extrému (tak demonstrováné vítězstvím v první Irácké válce, přesně sledující mandát Rady bezpečnosti OSN, tedy nedobytí Bagdádu), je něčím, co si dnešní světoví politikové už ani neumí představit. Letošní novoročenku už tedy nepošlu. ■

Strhující návrat do starého Mostu

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Každý, kdo rád hledá ztracený čas prostřednictvím fotografií, si musí přijít na své, dostane-li se mu do rukou zajímavá kniha fotografií Josefa Lance „Královské město Most, město uhlím prokleté“ (Bohemia film, a.s., 2018) s více než dvěma sty stran strhující fotografií dnes již neexistujícího starého Mostu. Toho Mostu, který musel ustoupit průmyslovému rozvoji jeho okolí.

Každý, kdo rád hledá ztracený čas prostřednictvím fotografií, si musí přijít na své, dostane-li se mu do rukou zajímavá kniha fotografií Josefa Lance „Královské město Most, město uhlím prokleté.“

„Tak, jako nelze rekonstruovat smrtí ukončený lidský život, nelze rekonstruovat starý Most, neboť ztratil své geomorfologické tělo, a tím i nositele kulturní paměti místa“, říká Josef Lanc. To je jistě pravda, ovšem

v případě jeho černobílých snímků ulic, parků a zákoutí starého Mostu, které pořizoval v průběhu minulých padesáti let unikátním panoramatickým fotoaparátem, je to pravda jen částečná. Vždyť právě výsledky jeho práce nám nabízejí návrat do světa sice poněkud melancholického (protože již neexistujícího) – tedy do těch míst, která nositeli kulturní paměti byla (a po kterých se mosteckému patriotovi viditelně stýská).

Lancovy fotografie nám připomínají, že tu kdysi existoval i jiný svět, měl svůj řád, měl svůj životní rytmus a měl své hodnoty. Staví nás tak před hledání odpovědi na otázky, zda onen „starý“ řád a hodnoty byly „pokrokem“ a „novou dobou“ oprávněně překonány, a zda snad není od věci využít podobných návratů do ztraceného času a nad tím vším se zamyslet.

19. 11. 2018

Josef Lanc „Královské město Most, město uhlím prokleté“ (Bohemia film, a.s., 2018)